

Kagu-Eesti eelarvamusfestival 22.07.2016

Maakultuur

Kuis perimuskultuuriga rahha tiini?

Kultuuri müümisel om alati piir, kost üle minnä ei tohi.

Võrokõnõ väega hää müügimiis ei olõ- kiä mõist midägi häste tetä, ei mõista müvvä.

Tulõ kaia laembalt ja Eestist vällä leüdü kurmu, kos om suur huvi.

Kultuuri müümisega kipõstõ rikkas ei saa. Tuu om järekindla süstiimne tüü, kos edimädse paari aastaga ei juhtu midägi. Seto omma tõistõst iih, selle et om jo aastit tüüd tettü.

Inemise, kiä om paigapääle jäänü ja olõ-i koskil käünü, ei näe tuud väärtust, mis näil om.

Vahendeid ja võimalusi om, a tulõ tetä valik, kas mi tegelikult ka tahami kultuuri müvvä vai tahami hoita ummi latsilõ.

Võrokõnõ, mulk vai seto ja vahtsõnõ maalõtulõja – kas saias sõbras?

Kiä tiidlikult tulõ, om tõnõkõrd viil rohkõmb paigapäälises kultuuriga köüdetü, ku vana olija.

Käsiraamat maalõtulijalõ ja vastavõtjalõ.

Maalõtulijalõ:

- aigu om, lasõ aol kulgõda;
- tasakaal suhtlõmisen, maainemisel om umma tüüd ka vaia tetä;
- avvusta reegleid, a jää esihindäs;
- kaardistä võrgustiku;
- kae, midä sa kogokunnalõ vasta saat anda;
- mõtlõ tuust elämisest 15 aasta pärast, kas sõs om sul samma tahtmise;
- niidä murru tüüaigu;
- naarata.

Vastavõtjalõ:

- är üteltu „ei“ põhjusõga, et nii om alati olnu;
- ütle tere ja seletä, kuis asi käü;
- anna aigu, är pahandagu, ku tä midägi tõistmuudu tege;
- haara vahtsõnõ üten;

- naarata.

Mõista-i ma taad kiilt ei lukõ ei kirota, õigõit kiilt mõista-i kiäki!

Ilma uma keeletä ei saa mõista taad kultuuri, tuu om köüdetü perändi ja juuriga.

Umma kiilt ei saa määndsega institutsiooni är tsurki. Uma keelen om pallo puultuune ja varjondeid.

Kiil muutus nigu maailm, jõvvuga ei tii midägi. Üts tund nädälin võissi olla koolin võro kiil.

Uma kiil ei tohissi olla paraadkiil vai pidokiil. Kõnõlda rohkõmb latsiga. Nii vanõmba ku eriti vanavanõmba. Vanaimädele tulõ üteldä, et Brüssel lupas võro kiilt kõnõlda. Umavahel ka täüskasunu kõnõlõsi võro keelen, ammõttiasju aia võro keelen.

Tiidlikult kõnõlda vasta võro keelen, ku ka tõnõ eesti keelen vastas.

Stiimulit vaia, seto ülemsootskas saa õnnõ seto keele mõistjä.

Võro keele akadeemia, keeltekursusõ.

Kost latsõ ja ka täüskasunu kõrralikku võro kiilt kuulda saassi? Internet, Võro televisioon võissi olla.

Uma keele kõnõlõjit ei tohi är hirmutada, et nä võlssi kõnõlõsõ, tulõ julgustada.

Ütski kiräviis ei sünnü kõrraga, tuu kujonõs vällä. Otsustasõ praktiku, kiä kirotasõ.

Kõiki maailma kiili opitas, ka võro ja seto keele saava tahtja häste selges.

Naa mõttõ kiroit üles Ene Säinast